

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002790

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Полях Євгенія Володимирівна

2. Yevheniia V. Poliakh

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 23-08-2024

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.502.015

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.81.45

Тема дисертації:

1. Кримінологічна характеристика та запобігання порушенню недоторканності приватного життя
2. Privacy Violation Criminologic Characteristics and Prevention

Реферат:

1. Встановлено, що одним із фундаментальних конституційних прав особи, яке поряд з правом на життя, здоров'я, честь, гідність та безпеку забезпечує її існування та розвиток, є право людини на недоторканність приватного життя. Імперативні приписи національного та міжнародного законодавства, що діє на теренах України, незважаючи на виключно лінгвістичні відмінності текстів, охороняють однакові за змістовним наповненням аспекти права на приватність, однак існує нагальна потреба в уніфікації термінології законодавчих актів в Україні для унеможливлення звуження обсягу захисту прав людини у практичній площині. Визначено, що характерною рисою правового регулювання сфери приватності в чинному законодавстві виступає синергія конституційно закріплених гарантій та цивільно-правової, адміністративно-правової та кримінально-правової охорони, предметом яких виступає конфіденційна інформація про особу. Виокремлено найбільш значущі недоліки кожної з галузей, які звужують зміст самої охорони та ефективність

її впливу. Визначено, що всього протягом 2015–2023 рр. в Україні було зареєстровано 19 770 кримінальних правопорушень приватності, однак визначальним складом у структурі правопорушень проти приватності є ст. 162 КК України (87%), тоді як порушення недоторканності приватного життя складають лише близько 12%. Дослідження рівня судимості вказало на наявність всього 24 вироків за ст. 182 КК України за досліджуваний період. Різке підвищення коефіцієнту злочинної інтенсивності у 2023 р. є штучним, оскільки спровоковане скороченням кількості постійного населення країни у зв'язку з повномасштабним вторгненням.

Сформульовано категорії способів порушення недоторканності приватного життя на сучасному етапі, серед яких фішинг; хакінг; перевищення службових повноважень чи зловживання ними; використання технічних засобів як аудіо-, відео, фотофіксації, так і для поширення інформації. Запропоновано категоризацію порушників за двома критеріями – цілеспрямованість злочинної поведінки та наявність доступу до персональних даних потерпілих. На підставі емпіричних даних зроблено висновок про високий рівень латентності порушень приватності, переважно межового виду, для якого є характерним вплив об'єктивних та суб'єктивних чинників. Поза межами обліку знаходиться в дев'ять разів більше порушень приватності, ніж їх виявлено. У детермінаційному комплексі порушень приватності запропоновано виділяти чинники, що пов'язані з цифровізацією суспільних відносин; чинники, що пов'язані з недостатнім захистом інформації; чинники, що пов'язані з роботою правоохоронних органів, а також соціально-економічні, соціально-політичні (правові), соціально-культурні та віктимологічні чинники. Підкреслено, що запобіжний вплив як на міжнародному рівні, так і у межах кожної дослідженої зарубіжної країни націлений на контроль за діяльністю юридичних осіб, а не пересічних громадян, хоча на рівні кримінального законодавства кожна з них визнає та захищає право на приватне життя. Запропоновано головні стратегічні напрями запобіжного впливу, на яких має базуватися державна політика у сфері запобігання та протидії порушенням приватності на теренах України, зокрема: 1) протидія пов'язаній з порушенням приватності кіберзлочинності; 2) удосконалення національного законодавства, що регулює суспільні відносини у сфері захисту і обробки персональних даних; 3) удосконалення діяльності органів кримінальної юстиції у сфері забезпечення недоторканності приватного життя; 4) підвищення етичних стандартів представників окремих професій та підвищення їх загальної компетентності у сфері приватності; 5) підвищення рівня обізнаності громадян про право на приватне життя, його недоторканність, складові, можливі посягання, способи запобігання та захисту від останніх, а також запропоновано комплекс заходів запобігання порушенням недоторканності приватного життя у межах цих напрямів. Така політика має бути узгодженою, ієрархічною, впорядкованою та характеризуватися компетентністю відповідних владних органів. Доведено, що переважна кількість порушень недоторканності приватного життя відбувається через значний внесок жертви такого злочинного посягання. Конкретизовано заходи віктимологічної профілактики в межах загального, спеціального та індивідуального рівнів, зокрема, запропоновано: 1) розробка належного нормативно-правового підґрунтя для якісного забезпечення віктимологічної профілактики; 2) створення системи ефективного соціального захисту населення; 3) переорієнтування роботи правоохоронних органів на жертв кримінальних правопорушень з подальшою підготовкою відповідного кадрового забезпечення; 4) підвищення рівня довіри жертв до правоохоронних органів; 5) проведення віктимологічних «зондувань»; 6) пропаганда та просвітницька робота серед населення тощо.

2. It has been determined that one of the fundamental constitutional rights of a person, which, along with the right to life, health, honour, dignity and safety, ensures his/her existence and development, is the human right to privacy. It has been emphasised that the mandatory requirements of national and international laws in force on the territory of Ukraine, despite exclusively linguistic differences in texts, protect the same content aspects of the right to privacy. However, there is an urgent need to unify the terms of legislative acts in Ukraine to prevent narrowing the scope of practical human rights protection. It has been determined that a characteristic feature of legal regulation of the sphere of privacy in current laws is synergy of the guarantees enshrined by the Constitution, and civil, administrative and criminal protection, the subject matter of which is person's confidential information. The most significant shortcomings of each domain, which narrow the content of protection and the efficacy of its impact, are identified. It has been determined that during the years 2015–2023, 19770 criminal offences against

privacy were registered in Ukraine in total. However, the defining body in the structure of offences against privacy is Article 162 of the Criminal Code of Ukraine (87%), while violations of privacy account for only about 12%. The study of the criminal record indicated that there were only 24 sentences under Article 182 of the Criminal Code of Ukraine during the study period. A sharp increase in crime intensity rate in 2023 is artificial as it is provoked by a reduction in the number of permanent residents of the country due to the full-scale invasion. The categories of privacy violation methods at the present stage have been formulated, including phishing; hacking; override or abuse of authority; the use of technical facilities for audio, video, photo recording, and information dissemination. It has been proposed to classify such violators according to two criteria – purposefulness of criminal behaviour and access to victims' personal data. Based on empirical data, it has been concluded that there is a high level of latency of privacy violations, mainly of the boundary type, marked by the influence of objective and subjective factors. There are nine times more unaccounted privacy violations than those detected. In the context of study of the determinative complex of privacy violations, among the macro environment factors, it has been proposed to distinguish factors related to digitization of public relations; factors related to insufficient information protection; factors related to law enforcement agencies' work, as well as social and economic, social and political (legal), social and cultural and victimologic factors. It has been emphasised that preventive influence both at the international level and within each foreign country studied is aimed at monitoring the activities of legal entities, and not ordinary citizens, although at the level of criminal legislation, each of them recognises and protects the right to privacy. The main strategic areas of preventive influence on which the state policy in the field of preventing and countering privacy violations on the territory of Ukraine should be based have been proposed, in particular: 1) countering the privacy violations-related cybercrime; 2) improving the national laws regulating the public relations in the field of personal data protection and processing; 3) improving the activities of criminal justice bodies in the field of privacy; 4) improving the ethical standards of representatives of certain professions and increasing their general competence in the field of privacy; 5) raising the level of awareness of citizens about the right to privacy, its inviolability, components, possible encroachments, methods of prevention and protection against the latter, as well as a set of measures to prevent privacy violations in these areas has been proposed. Such policies should be consistent, hierarchical, orderly and marked by competence of the relevant authorities. It has been proved that an overwhelming number of privacy violations occur owing to the significant contribution of a victim of such criminal encroachment. The measures of victimologic prevention at the general, special and individual levels have been specified, in particular, it has been proposed to: 1) develop an appropriate regulatory framework for quality provision of victimologic prevention; 2) create a system of efficient social protection of the population; 3) re-orient the law enforcement agencies' work to victims of criminal offences with further training of the appropriate personnel; 4) increase the level of trust of victims in law enforcement agencies; 5) conduct victimologic "probing"; 6) ensure outreach and awareness-building of the population, etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Полях Є. В. Генезис та сучасний зміст права на недоторканність приватного життя. Журнал східноєвропейського права. 2021. № 91. С. 100–109. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2021/08/poliakh_91.pdf

- Полях Є. В. Кримінологічна детермінація порушення недоторканності приватного життя. Питання боротьби зі злочинністю. 2023. Вип. 45. С. 149–159. DOI: 10.31359/2079-6242-2022-45-149.
- Полях Є. Можливості застосування міжнародного та зарубіжного досвіду запобігання порушенням недоторканності приватного життя у вітчизняній превентивній практиці. Юридичний вісник. 2023. № 6. С. 290–300. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2023.36>.
- Полях Є. В. Латентність порушень недоторканності приватного життя: її рівень та причини виникнення. Питання боротьби зі злочинністю. 2024. Вип. 46. С. 166–173. DOI: 10.31359/2079-6242-2022-46-166.
- Полях Є. В. Щодо віктимологічних чинників кримінальних правопорушень проти приватності. Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 17 лютого 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 235–239. URL: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2023/03/Актуальні-проблеми-протидії-злочинності-та-корупції_17.02.23.pdf
- Полях Є. В. Щодо питання соціально-політичних (правових) чинників порушень недоторканності приватного життя. Права та основоположні свободи людини у контексті євроінтеграції України: круглий стіл до Дня юриста, 4 жовт. 2023 р. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2023. С. 133–135. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13148>
- Полях Є. В. Щодо причин латентизації порушень приватності в українському суспільстві. Становлення та розвиток правової держави: проблеми 14 теорії та практики: Матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 21 грудня 2023 р. Львів–Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 220–222. DOI: 10.36059/978-966-397-359-3-55
- Полях Є. В. До питання пошуку оптимальної моделі захисту персональних даних в Україні. Правова система та державотворення: історичний вимір і сучасні тенденції: Матеріали II науково-практичної конференції (м. Ужгород, 16–17 лютого 2024 р.). Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2024. С. 105–108. URL: <https://molodyvchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/view/77/1251/2590-1>
- Poliakh Yevheniia. Criminological characteristics of privacy violation and its prevention. Сучасне суспільство і наука: актуальні дослідження молодих науковців: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції іноземними мовами. Харків, 27 травня 2021 р. Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2021. С. 162–164. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Збірник-матеріалів-конференції-НЮУ-2021-p_---копия.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новіков Олег Володимирович

2. Oleg V. Novikov

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2047-1665

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлов Юрій Володимирович

2. Yurii V. Orlov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1981-0794

Додаткова інформація: ;<https://orcid.org/0000-0003-1981-0794>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радутний Олександр Едуардович

2. Oleksandr E. Radutnyj

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6521-3977

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калініна Аліна Владиславівна
2. Alina V. Kalinina

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колодяжний Максим Геннадійович
2. MAKSYM G. KOLODIAZHNYI

Кваліфікація: к. ю. н., старший науковий співробітник, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2149-9165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Голіна Володимир Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Голіна Володимир Васильович

